

Genadeloze spiegel

Tjalie Robinson (1911- 1974) was het pseudoniem van de Indische journalist Jan Boon. Als Tjalie groeide hij uit tot de spreekbuis van de Indische gemeenschap. Zijn artikelen werden wekelijks door tienduizenden gelezen. Robinson voelde zich kind van de Oost en de West. En toch was hij, toen hij in Nederland belandde, een immigrant als alle andere. Als buitenstaander schroomde hij niet om onverdroten kritiek op onze samenleving te leveren. Iets wat hem niet altijd in dank werd afgenomen. Waarschijnlijk herkent menig immigrant van nu zich in de verhalen die Robinson decennia geleden schreef en die nu zijn gebundeld in *Een land met gesloten deuren*. Het is een tijdloos boek.

Soms is datgene wat Robinson opvalt voorspelbaar. Neem de winterse koude of de geringe interesse van Nederlanders voor de ervaringen van immigranten. Andere keren houdt de schrijver ons genadeloos de spiegel voor. Hij blijft zich voortdurend verwonderen over de Hollanders. Over het feit dat we ons maanden van tevoren voorbereiden op de vakantieperiode. Over de invloed van het geloof op onze samenleving. Hij snapt niet dat in een zo overgeorganiseerde samenleving zoveel ongelukken voor kunnen komen. Hij lacht om het uitgebreide weerbericht en windt zich erover op dat voor alles vakopleidingen zijn, dat je overal examen voor moet doen en gekwalificeerd moet zijn. Zelfs de voddeman kan het zonder diploma's wel schudden, zegt hij. Natuurlijk overdrijft Robinson regelmatig; zijn ironische toon laat je als lezer dikwijls glimlachen. Het oer-Hollandse klagen over de samenleving komt ook aan de orde: *De wrevel in Holland over veel vrijheidsbeperking is groter dan de oppervlakkige lust tot kankeren zou vermoeden. Is eenmaal het hek van de dam, dan slaat men er behoorlijk op los. Veel kloppartijen zijn een plotselinge cumulatie van lang opgekropte ergernis. Fatsoen in Holland is misschien in werkelijkheid lang niet zo aangeboren als het wel lijkt.*

Naarmate Robinson langer in Nederland verblijft, groeit de heimwee. Hij mist de vriendenkring van vroeger die vanzelfsprekend en eeuwig gastvrij was. In Holland kent men geen zoete inval van vrienden of kennissen. Een bezoek wordt uitgestippeld zodat men tegen etenstijd weer kan opstappen.

Een land met gesloten deuren toont het Nederland van toen en, vooral hoe het voor hen die hiernaartoe kwamen, was. En er is maar weinig veranderd, als je alleen al ziet hoe we mensen uit andere landen hier ontvangen. Door de bril van deze schrijver bekeken is ons gedrag regelmatig lachwekkend en schaamteloos tegelijk. Vaak heb je een buitenstaander nodig om die dingen helder te zien. Tjalie Robinson kon dat als geen ander, vooral omdat hij zijn gepeperde mening niet voor zich hield.

Uitgeverij In de Knipscheer
ISBN 978 90 6265 811 4

Bron: Peter de Rijk in *Straatjournaal* nr. 182, maart 2013:
Tjalie Robinson - *Een land met gesloten deuren*